

L'illa dels clandestins

**La violència
centra la vida
política i social de
Còrsega des de fa
molts anys.
França busca una
solució a l'esclat
del nacionalisme
cors, dividit
i enfrontat fins a
la mort.**

Van ser quinze impactes de bala que van travessar les parets. Dintre no hi havia ningú. La casa prop de París de Guy Benhamou, periodista expert en temes corsos de *Libération*, va ser clivellada, ara farà un mes just. La policia va trobar una pistola-metralleta de marca israeliana Uzi al jardí. Segons la policia, les Uzi són especialment apreciades pels clandestins del FLNC-Canal històric (Fronte di Liberazione Naziunale di a Corsica).

L'endemà el titular del diari no es va fer esperar: "*Opération Omerta contre Libération*". Benhamou feia temps que denunciava en diversos articles la participació dels nacionalistes en assumptes criminals, de diners o d'influències. En unes altres paraules, els acusava de mafiosos. El rotatiu també va criticar la tèbia reacció oficial amb relació a l'atemptat.

Però, per una altra banda, el setmanari *U Ribombo* de la Cuncolta Naziunalista (vitrina legal

del FLNC-Canal històric), en un breu comunicat, reprovava el fet en nom de la llibertat d'expressió. També aprofitava l'avinentsa per indignar-se que ningú no hagués invocat la pista de l'Orient Mitjà i hom hagués acusat directament el FLNC. El setmanari publica habitualment les reivindicacions de les accions del grup armat. En aquest cas, l'atemptat no ha estat reivindicat. Però això no és estrany. Dels sis-cents atemptats amb bomba -i quaranta assassinats- de l'any passat, només se'n varen reivindicar un 20%. A Còrsega hi ha una mescla explosiva de màfia i de nacionalisme.

Diversos sectors acusen el govern francès de permetre un deteriorament de l'estat de dret. Als nacionalistes, els titllen de mafiosos i d'aprofitar-se de la política per als seus negocis particulars. Al mig, els grans partits republicans, profrancesos, cada cop més descol·locats. Sobretot, després del viatge a l'illa, el 12 de gener, del mi-

nistre d'interior, Jean-Louis Debré. La visita de Debré va trasbalsar la societat corsa. Uns sis-cents encaputxats, armats fins a les dents, li varen donar la benvinguda de matinada. Poc abans d'aterrar a Ajaccio, capital del departament de Còrsega del Sud. El FLNC-Canal històric va muntar la conferència de premsa més espectacular de la seva vida per oferir una treva de tres mesos, que expira l'11 d'abril. La demanda: que escoltessin les seves reivindicacions. Va ser una coincidència preparada i esperada per totes dues bandes, des de feia temps. Si bé la policia va identificar, per les matrícules dels cotxes, una cinquantena de militants, no va fer cap detenció. I abans de marxar, el ministre Debré va parlar de ganes de desencallar el dossier cors.

Guanyar una guerra. L'escena passa després de la independència de Còrsega. Els líders del FLNC-Canal històric són els nous amos de la situació. Es reuneixen per deliberar sobre la situació catastròfica de l'illa. "Hem de declarar la guerra als Estats Units -diu l'un d'ells-; com que la perdrem, serem ocupats i ens ompliran de dòlars". Després d'un llarg silenci, n'hi ha un altre que pregunta: "Sí, però i si guanyem?" Aquest és un dels darrers acudits que circulen per l'illa. Per la seva banda el FLNC respon a aquesta mena d'escarn, recordantals francesos que Còrsega va fer la primera constitució democràtica del món modern. Abans que la Revolució Francesa i la constitució dels EUA. Eren els temps de la independència, amb Pasquale Paoli al front. Pels nacionalistes, tots els mals actuals -subdesenvolupament, atur, màfia- són culpa del colonialis-

Els grups republicans pro-francesos estan descol·locats amb l'actitud del govern conservador francès, que proposa un nou model estatutari per a Còrsega. Els partits republicans controlats per París són els partits dels clans, tota una tradició a Còrsega. El sistema de clans és una conseqüència directa de l'economia colonial.

me, que ha destruït el poble cors i la seva cultura.

Què hi ha de cert? Allò que gairebé tothom reconeix és que sense el moviment nacionalista, iniciat al 1975, res no hauria estat possible. Còrsega, *île de beauté*, seria tan plena de formigó com les illes Balears i Pitiüses; no hi hauria el parc natural ni la universitat; la llengua seria morta. Però la dècada dels 90 ha portat la divisió i la guerra dintre el moviment. Ara hi ha una sopa de lletres que costa d'entendre. Sense anar més lluny, hi ha dos FLNC, el Canal històric i el Canal habitual, cadascun lligat a una formació política diferent (la Cuncolta, ja esmentada, i el MPA, respectivament). Un tercer grup armat -el més petit- en discòrdia és Resistenza, lligat a l'ANC. Els temps de la unitat són lluny. I cosa més greu. Ja fa tres anys que es desapareixen entre ells, en una espiral de mort. S'acusen mútuament de mafiosos i de venuts a l'enemic. Els assassinats es compten per desenes. Entre ells, el del president del club de futbol emblemàtic de l'illa: el SC Bàstia. Revenges i contrarevenges van a l'ordre del dia. La paraula corsa *vindetta* decora moltes parets. Amb tot, darrerament se sent parlar d'acostaments i de negociacions entre els grups. Es comença a respirar un cert aire de pau.

I és que sembla que, finalment, l'estat francès, malalt de jacobinisme, vol esbrinar les reivindicacions d'aquest nacionalisme. L'illa té l'anomenat Estatut Particular de Còrsega, aprovat al 1982 i millorat al 1991. Però tot i les millores, el poder que dona a l'Assemblea de Còrsega -presidida pel "neogaullista" Jean-Paul Rocca-Serra- és escàs, fins i tot ridícul, si el comparem amb el que pugui tenir el govern de la comunitat autònoma més modesta de l'estat espanyol. El paràgraf inicial del nou Estatut de la Col·lectivitat Territorial de Còrsega parla del "poble cors, un component de la nació francesa". L'Assemblea i el Senat francesos el van acceptar, però el Consell Constitucional el va declarar inconstitu-

Membres del FLNC desapareixen salves d'honor en un funeral per un company assassinat. L'independentisme cors manté una lluita fratricida.

Una veïna mediterrània

Es diu que l'origen de la bandera corsa, la famosa *testa mora*, és d'origen català. Però la presència catalano-aragonesa a Còrsega no va ser ni tan forta, ni tan llarga, com a Sardenya, Nàpols o Sicília. No obstant això, en diversos períodes dels segles XIII-XV, els nobles feudals de l'illa retien fidelitat als comtes-reis catalans.

Però hi ha més lligams, a part els històrics, entre la nació corsa i la catalana: una dominació francesa compartida, una llengua en situació de diglòssia, una economia, basada molt en el turisme, semblant a la de les illes Balears..., fan que el poble cors sigui ben a prop nostre.

Però les relacions són variades. El partit autonomista UPC (Unió del Poble Cors), dels germans Edmond i Max Simeoni, té bones relacions amb Convergència Democràtica de Catalunya. Per ells el model català del Principat és un exemple a seguir. Per una altra banda, els nacionalistes de la Cuncolta havien tingut molt bones relacions amb la Crida. Formaven part, conjuntament, de la direcció de la CONSEO (Conferència de les Nacions Sense Estat). La darrera crisi de la Crida, la definitiva, va fer que restés desatesa l'organització de la tercera assemblea, que s'havia de celebrar a Còrsega l'any 1992, i a la qual els corsos havien dedicat molts d'esforços. Des de llavors, les coses ja no són iguals.

Amb tot, des de fa cinc anys una delegació del Comitè Català de Solidaritat Internacionalista participa en les Jornades Internacionals que la Cuncolta organitza a Corti, capital històrica de Còrsega. L'enllaç es diu Robert, un valencià de Catarroja fill d'exiliats que s'ha establert a l'illa. Malgrat els anys que fa que és fora, encara conserva l'accent apitxat de l'Horta. Durant les jornades es parla de política, de llengua i també, al vespre, s'hi canta.

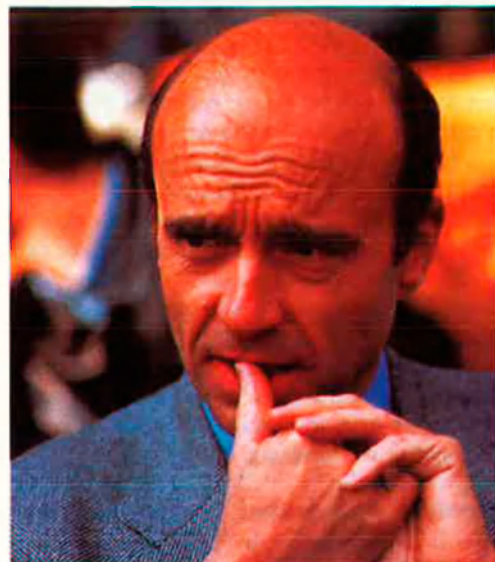
I és que el cors és una llengua emparentada amb els dialectes de la Ligúria italiana, però amb entitat pròpia. Tot i que més de la meitat dels habitants de l'illa la saben parlar, no ho fan gaire sovint. No hi ha prou escoles que ensenyin cors? No hi ha mitjans de comunicació en cors? La gent jove es passa al francès? Són algunes de les preguntes que es fan els corsos, per mirar d'entendre la davallada en l'ús quotidià de la seva llengua. Però de les cançons que canten, no n'hi cap que no sigui en la llengua pròpia.

El cant polifònic és una de les manifestacions culturals més arrelades del poble cors. Pertot arreu es poden trobar grups delectant la gent amb les seves cançons. Amb la mà tapant-se una orella: cal sentir-se la pròpia veu, diuen. Moltes cançons parlen de llibertat i d'independència. És curiós de sentir cantar "L'estaca" de Lluís Llach a cor, amb les veus característiques del cant polifònic.

Però una de les tonades més cantades i celebrades per tothom, és la que fa "populu miu, populu corsu, canta a lotta à independenza". A vegades hi ha coses que resulten més fàcils de cantar que no pas de dir. **M. D.**

cional. Segons el màxim organisme, de poble només n'hi ha un: el francès.

Un poble que, segons les enquestes fetes darrerament a tot l'estat, té una quarta part dels seus membres favorables a la independència de l'illa. Curiosament, la mateixa proporció de vots tretja conjuntament pels partits autonomistes i nacionalistes, en les últimes eleccions regionals de març del 1992. El millor resultat assolit fins ara. Cal dir que la meitat del 250.000 habitants que hi ha a Còrsega —una mica menys que a la ciutat d'Alacant— són d'origen francès. Altrament, el nombre de corsos que viuen fora de l'illa és el doble dels que hi ha dins. A tall d'exemple, cinc dels trenta-tres ministres de l'ex-

Alain Juppé. Còrsega és un problema per a la imatge de França.

cutiu francès són corsos. Napoleó també ho era.

Així mateix, igual que els ministres i Napoleó —primer independentista cors i després invasor—, hi ha a l'illa molts corsos partidaris de França. Són els membres i votants dels partits republicans controlats per París. Els partits dels clans.

Els clans són tota una tradició a Còrsega. Demanen el vot a canvi de protecció, de feina. El sistema de clans és una conseqüència directa de l'economia colonial. Una economia de subsidi. L'illa és la regió francesa més subvencionada de totes. Si el PNB per habitant és inferior a la mitjana francesa i la indústria hi té una presència testimonial, el nivell de vida és el mateix, si no superior —hi ha un cotxe per cada dos habitants—. Mantenir l'illa lligada a l'Hexàgon resulta, doncs, costós a les arques de la República.

L'hora de la negociació. Des de la treva, la pilota era en camp francès, però el cap del govern vol que s'allargui l'armistici del FLNC. No vol més "nits blaves" de trenta o quaranta explosions, amb pèrdues milionàries. Per això, Juppé ha fet una oferta de convertir Còrsega en zona franca, amb estatut fiscal privilegiat. I ha parlat de millores en els camps educatiu i cultural. Del que no ha parlat és de les aspiracions nacionalistes de convertir-se en territori d'ultramar. L'única escletxa que permet la constitució perquè un territori francès s'autodetermini.

Cal veure ara la resposta del FLNC-Canal històric. Són els únics que encara enarboren la bandera de l'independentisme. París els ha parat un pont de plata per sortir de la il·legalitat tot salvant la cara. Però això vol dir deixar vint anys de lluita, desenes de morts, per una simple autonomia. La clandestinitat els ha donat la força. La llei els la pot prendre.

Miquel Darnés